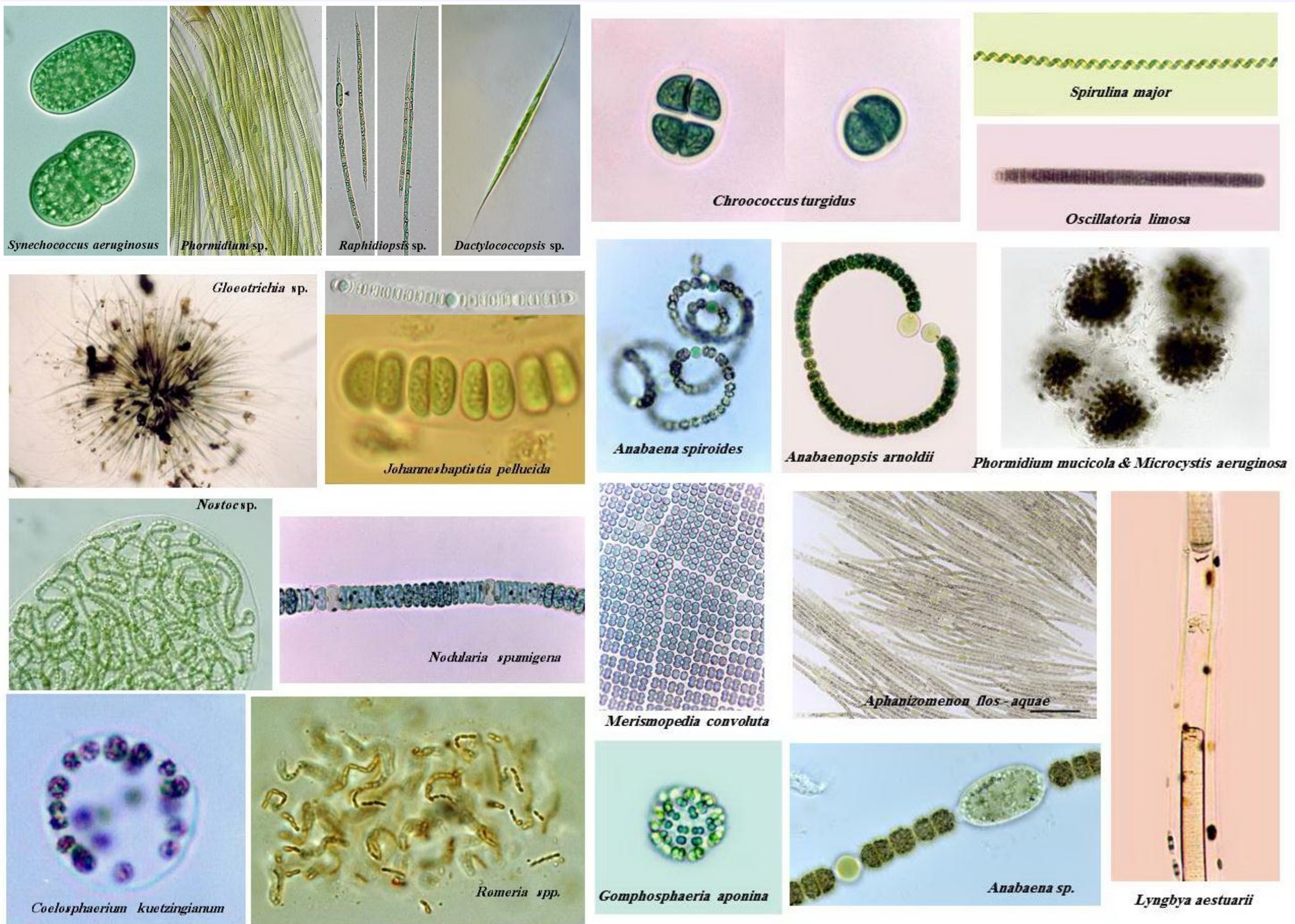

معرفی سیانوباکتريا (Cyanobacteria) در تالاب انزلی

* جلیل سبک آرا، مرضیه مکارمی
jsabkara@yahoo.com

در مجموع از سیانوباکتريا ۱۹ جنس و ۳۲ گونه شناسایی گردید. در سلسله پروکاریوت ها، جلبکهای سبز-آبی به علت تنوع زیاد در اندازه و شکل قابل توجه هستند. سلول های رویشی اعضاء رده فوق (جلبکهای سبز - آبی) ممکن است بصورت تک سلولی بوده و در بزرگترین اندازه نیز با چشم غیر مسلح دیده نمی شوند، اما کلونی های بزرگ و ماکروسکوپی می توانند به آسانی با چشم غیرمسلح دیده شوند که بشکل کلنی های منظم یا نامنظم یا بصورت ریشه های منشعب یا غیرمنشعب باشند. دیواره سلولی شامل یک لایه داخلی سلولزی و یک لایه خارجی پکتینی است که که یک غلاف ژلاتینی ای با موسیلاژ فراوان آن را احاطه می کند. پوسته ژلاتینی گاهی یک یا چندین تریکوم را محاصره می نماید. پوسته ها ممکن است بیرنگ ، شفاف و نازک یعنی بسختی قابل رؤیت باشند یا ضخیم ، محکم ، رنگی و قابل مشاهده اند. پروتوپلاسم سلول شامل یک قسمت داخلی (بخش مرکزی) بیرنگ به نام سنتروپلاسم و یک قسمت خارجی رنگی به نام کروموپلاسم است که در بعضی از گونه ها واجد واکوئول های کاذب (واکوئول های گازی) میباشد. در سلول ، هسته واقعی وجود ندارد و در اکثر گونه ها، مواد ژنتیکی و هسته ای بوسیله غشاء هسته محاصره نشده و در بخش مرکزی آن پراکنده اند. در بعضی از گونه ها این مواد در قسمت دیگر سیتوپلاسم مشاهده میشوند. کروماتوفور وجود ندارد و رنگدانه ها در داخل کروموپلاسم پراکنده اند. اعضاء این رده در آبهای شیرین و شور بسر می برند. ولی اکثر گونه های آن مخصوص آب شیرین هستند. مطالعات نشان می دهند که عمدتاً شکوفایی سیانوباکتريا در تالاب انزلی در اوایل تابستان رخ میدهد .. مرگ و میر ماهیان تالاب با شکوفایی این جلبکها در روزهایی که کاهش اکسیژن ناشی از فساد و تجزیه پلانکتونی و آزاد شدن مواد بسیار سمی بوده رخ می دهد. جلبک های مرده بسرعت تجزیه می شوند. این عمل مصرف اکسیژن را در تالاب بشدت بالا می برد که نتیجه آن خفه شدن ماهیان در اثر نبود اکسیژن است. این شاخه شامل یک رده بنام میکروفیسه است که معمولاً به نام (جلبکهای سبز- آبی) معروف هستند، گرچه گاهی به رنگهای مختلف دیگری منجمله سبز روشن ، قهوه ای ، بنفش و یا ارغوانی ظاهر می شوند. فراوان ترین گونه های سیانوفیتا عبارتند از *Osillatoria limosa* , *Merismopedia convoluta* , *Microcystis aeruginosa* و *Anabaena spiroides* هستند. همه اعضاء این رده در فصل تابستان و اوایل فصل پائیز (مهرماه) حداکثر فراوانی را داشته و بیشترین پراکنش آنها مربوط به منطقه آبکنار می باشد .

تعدادی از گونه های شناسایی شده از شاخه سیانوباکتريا در تالاب انزلی (گرفته شده از کتاب اطلس پلانکتونهای تالاب انزلی)